

Ahoj všichni moji milí,

minulý týden jsme si dali literaturu a tento týden se vracíme k mluvnici. Než se pustíme do práce, ráda bych vás upozornila, že vysvědčení dostanete a budou na něm známky. Každý váš vyučující si hlídá a značí svým systémem to, jak pilně pracujete, jestli odevzdáváte úkoly, jestli je odevzdáváte včas, jestli se umíte omluvit v případě, že nedodržíte termín atd.

Ale já pevně věřím, že moje třída je rozumná a tyto věci si hlídá a umí vykomunikovat.

Zápis, který si vlepíte, nebo ještě lépe opíšete do školního sešitu:

Zvláštnosti větné stavby

1. Oslovení

- bývá jím nejčastěji 5. pád pod. jm., někdy je rozvíto přívlastkem
- může stát před větou nebo za ní nebo být do věty vloženo, pak se odděluje z obou stran čárkami (Rozhodni, **milý Dane**, sám.)
- stojí-li samostatně, je větným ekvivalentem (**Milí bratři!**)

2. Citoslovce

- zpravidla není větným členem, nespojuje se s jiným slovem v skladební dvojici
- není-li do věty mluvnicky začleněno, pak se odděluje čárkami a v řeči přestávkou (**Ach**, to se mi líbí!)
- stojí-li samostatně jako jednočlenná věta, odděluje se vykřičníkem (**Brrr!** Ta voda je studená.)
- ve větě Žába žbluňk do vody. citoslovce zastupuje slovesný přísudek, a tedy se neodděluje čárkou.

3. Samostatný větný člen

- je větný člen, který se klade pro zdůraznění a významové vytčení před větu nebo za ní a není do ní mluvnicky začleněn
- ve větě se na něj odkazuje shodným tvarem ukazovacího zájmena ten, neshodným tvarem středního rodu zájmena to nebo příslušným příslovcem (tam, tehdy,...)
- v napsané větě se odděluje čárkou, někdy pomlčkou (**Olina**, ta to umí. **Výlet**, to je záležitost celé třídy. Tam se mi velmi líbilo – **ve Španělsku**.)
- častý je v řeči mluvené, v jazyce uměleckých děl a v projevech publicistických

4. Vsuvka

- je slovní výraz nebo věta, která je do věty volně vložena, ale není do ní mluvnicky začleněna a souvisí významově s obsahem přerušené věty
- odděluje se čárkami, někdy pomlčkami a závorkami – v řeči přestávkou (Radost z toho, **to se ví**, měl. Jednou na jaře, **bylo to na její svátek**, se odstěhovala.)
- ustálené výrazy, zpravidla jednoslovné (tuším, nemýlím-li se, myslím, upřímně řečeno, řekl bych, ...) se čárkami obvykle neoddělují

5. Elipsa (výpustka)

- je nevyjádření části věty, můžeme ji jednoznačně doplnit, protože je známá z kontextu nebo situace
- umožňuje úsporné vyjadřování
- vypustit můžeme kterýkoliv větný člen (Co budeš studovat? **Práva.**)

Cvičení, které vám zadávám zde, napíšete do školního sešitu, vyfotíte tak, abych to přečetla, nebo to napíšete do wordu a přiložíte v mailu a pošlete. Děkuji.

V uvedených výpovědích použijte samostatný větný člen:

1. Zaspívat si na jevišti byl jeho sen.
2. V zahradním altánu sedávala celé odpoledne.
3. Pětka z matematiky byla pro naši Zuzanku velkým překvapením.
4. U rybníka našli pana Štiku každé odpoledne.
5. Rozhledna blízko našeho města každoročně přiláká k návštěvě stovky turistů.
6. Během loňských prázdnin jsme procestovali všechny kraje naší republiky.
7. Ručním pracím se sousedka věnovala každý večer.
8. Jabloně v naší zahradě letos urodily rekordní počet jablek.
9. Peněz nikdy neměla dost.